

Нагорна Людмила

к. вет. н., доцент кафедри ветсанекспертизи,
мікробіології, зоогієни та безпеки і якості
продуктів тваринництва Сумського
національного аграрного університету

ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ІНТЕНСИВНОГО ВЕДЕННЯ ПТАХІВНИЦТВА

Україна – одна з небагатьох держав, що мають надзвичайно потужний природний потенціал, завдяки якому можливо не лише забезпечити власні потреби в основних продуктах харчування рослинного і тваринного походження, але і стати експортером високоякісної, конкурентноспроможної, біологічно чистої продукції. В умовах всезростаючого світового дефіциту на продукти харчування перед людством все гостріше та гостріше постає проблема забезпечення ними населення [1-3].

Впродовж останнього десятиріччя вітчизняне промислове птахівництво набуло динамічного та інтенсивного розвитку. Починаючи з 2005 р. позитивні тенденції розвитку галузі стали очевидними, а станом на 2010 р. виробникам вдалося перевершити рекордний для українського птахівництва за обсягами виробленої продукції 1990 р., увійшовши цим самим у фазу зростання [1, 2]. Наразі актуальним питанням для птахівників залишається подальше покращення якості продукції, оскільки лише високоякісна безпечна продукція може бути конкурентоздатною на світовому експортному ринку, адже ринок яєць та м'яса птиці досяг свого насичення, і подальший розвиток галузі можливий лише зі зростанням експортних відвантажень [1-4].

Одним із визначальних критеріїв отримання високоякісної продукції птахівництва є екологічна чистота. Виробництво екологічно чистих м'яса птиці та яєць передбачає скорочення застосування антибіотиків, хіміотерапевтичних препаратів і будь-яких інших лікарських засобів, відсутність в продукції пестицидів, мікотоксинів і інших токсикантів, балансування мікробіологічних показників, зменшення негативної дії кормових інгредієнтів й шкідливих факторів зовнішнього середовища на птицю [3, 5]. Згідно діючих санітарних

норм і правил в продукції птахівництва не допускається вміст гормональних препаратів та окремих антибіотиків. Нормування за показниками безпеки в міжнародній практиці здійснюється за понад 100 показниками, що вище ніж наразі за СанПіН в Україні [3, 6, 7].

Проте, не дивлячись на позитивні аспекти функціонування сучасного птахопрому, виробництво продукції птахівництва несе в собі значну кількість ризиків, зокрема, в наслідок постійно зростаючої кількості різноманітних хвороб заразної етіології, серед яких вагоме місце належить захворюванням, збудниками яких є тимчасові та постійні ектопаразити (кліщі, клопи, мухи тощо). Всі вищеперераховані чинники належать до переліку біологічних агентів, які найчастіше створюють екологічні проблеми, що негативно впливають на розвиток галузей тваринництва, в тому числі і птахівництва [5, 6].

Наразі існує надзвичайно великий арсенал протипаразитарних та протимікробних засобів, проте лише незначна їх кількість є відносно безпечними для організму людини та тварин. Вживання в їжу продуктів птахівництва, в яких залишкові кількості лікарських засобів перевищують максимально допустимі рівні, сприяє виникненню різноманітних алергічних реакцій в населення та появи резистентних штамів мікроорганізмів і популяцій паразитів [6-8].

Нажаль, повністю усунути хімічний метод боротьби зі збудниками ектопаразитарних захворювань на даному етапі розвитку птахівництва, особливо промислового, неможливо, оскільки, наразі, він залишається найефективнішим. В даних умовах, необхідно використовувати якомога безпечніші хімічні сполуки, до яких відносяться і синтетичні піретроїди. Для препаратів даної групи характерним є широкий спектр дії, що сприяє одночасному знищенню ектопаразитів, з різних систематичних груп і на різних стадіях розвитку [3, 4, 8]. При проведенні будь-яких ветеринарних обробок та маніпуляцій, за використання препаратів даної групи, обов'язковим є чітке та неухильне дотримання настанов до використання, особливо щодо каренції препаратів.

Не варто ігнорувати також факт наявних екологічних ризиків для навколишнього середовища безпосередньо при функціонуванні крупних об'єктів птахівництва, оскільки навіть послід птиці належить III класу шкідливих відходів. Повністю усунути даний фактор небезпеки в сучасних умовах ведення галузі птахівництва на промисловій основі не можливо, але звести до мінімуму шкоду для оточуючого середовища, зокрема від функціонування крупних птахівничих підприємств, необхідно.

Література

1. Вермієнко Т. Г. Економічна ефективність виробництва яєць в Україні / Т. Г. Вермієнко // Сучасне птахівництво. – 2009. – № 6/7. – С. 9–11.
2. Ярошенко Ф. Птахівництво України: проблеми становлення / Ф. Ярошенко // Економіка України. – 2003. – № 1. – С. 70–74.
3. Ярошенко Ф.О. Птахівництво України: стан, проблеми і перспективи розвитку. – К.: Вид-во “Аграрна наука”, 2004. – 502 с.
4. Святківська Є. Вікно в Європу / Є. Святківська // Наше птахівництво. – 2013. – № 1. – С. 12–13.
5. Дейм А. Сучасна протибактеріальна зброя / А. Дейм // Наше птахівництво. – 2012. – № 4. – С. 58–59.
6. Секретарюк К. В. Основи екологічної зоопаразитології / К. В. Секретарюк, О. А. Сварчевський. – Львів: Манускрипт, 2007. – С. 239-299.
7. Антонович Е. А. Качество продуктов питания в условиях химизации сельского хозяйства. Справочник / Е. А. Антонович, Л. К. Седокур. – Киев: Урожай, 1990. – 240 с.
8. <http://www.agribusiness.kiev.ua>